

TARTU ÜLIKOOL
Pärnu kolledž

Sissejuhatus võõrliikidesse

Henn Ojaveer

Nasva, Saaremaa 19. mai 2023

Definitsioonid (I)

- **Võõr- ehk tulnukorganismideks** nimetatakse liike, alamliike või madalamaid taksoneid, kes on inimese kaasabil levinud elupaikadesse, kuhu nad looduslike tõkete tõttu ise levida ei saaks. See hõlmab organismi mis tahes osa või mistahes elustaadiumit (nt. ka sugurakke), kes võib uues keskkonnas ellu jääda ja paljuneda
- **Krüptogeenseks** nimetatakse teadmata päritoluga liiki, mida ei saa pidada ei kohalikuks ega ka võõraks

Definitsioonid (II)

- **Juhuslik invasioon** toimub inimese teadmatul kaasabil
- **Tahtlik invasioon** tähendab võõrliigi eesmärgipärast toomist väljapoole liigi looduslikku levilat
- **Primaarne invasioon:** inimese poolt esmaselt uude kohta sisse toodud liik
- **Sekundaarne invasioon:** liigi edasine levik uues keskkonnas kas inimese kaasabil või looduslike protsesside vahendusel

Invasiivne võõrliik

- Invasiivsed võõrliigid on sellised võõrliigid, mis on levinud, levivad, või on mujal näidanud võimet levida uude keskkonda ning mõjutavad, või võivad mõjutada kohalikku elurikkust, ökosüsteemi toimimist, sotsiaalmajanduslikke väärtusi ja/või inimese tervist.
- Võõrliigi invasiivsus on ajas ja ruumis dünaamiline nähtus:
 - Üks ja seesama liik võib olla invasiivne mere ühes osas ja mitteinvasiivne mere teises osas
 - Liik võib mingil ajaperioodil (aastad) olla invasiivne ja mingil ajaperioodil (aastad) mitteinvasiivne.

Levikuviisid

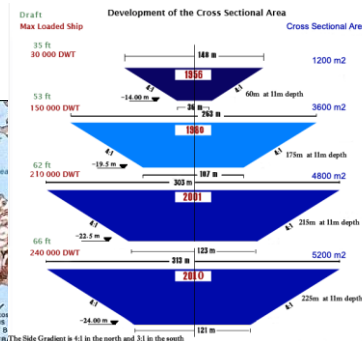
- Veealused ujuvstruktuurid
- Kanalid
- Kalandus
- Vesiviljelus
- Puhkemajandus
- Akvaariumi- ja eluskala kaubandus
- Biotõrje

Läänemerd Ponto-Kaspia
piirkonnaga ühendavad kanalid

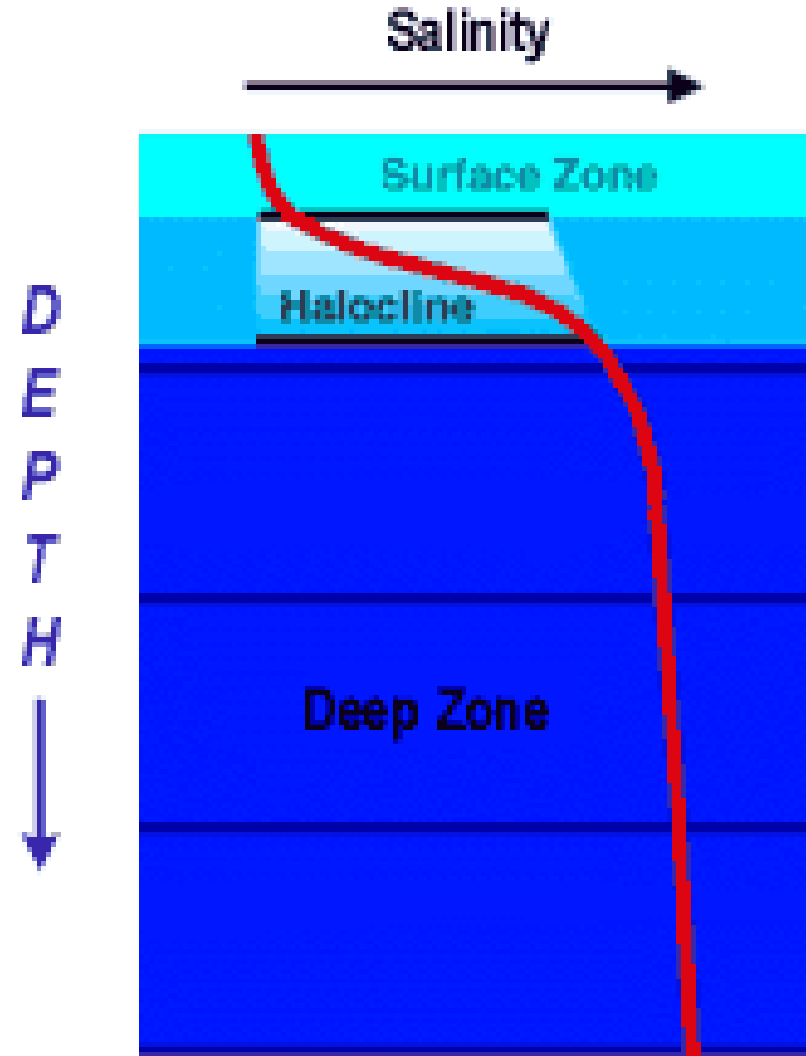
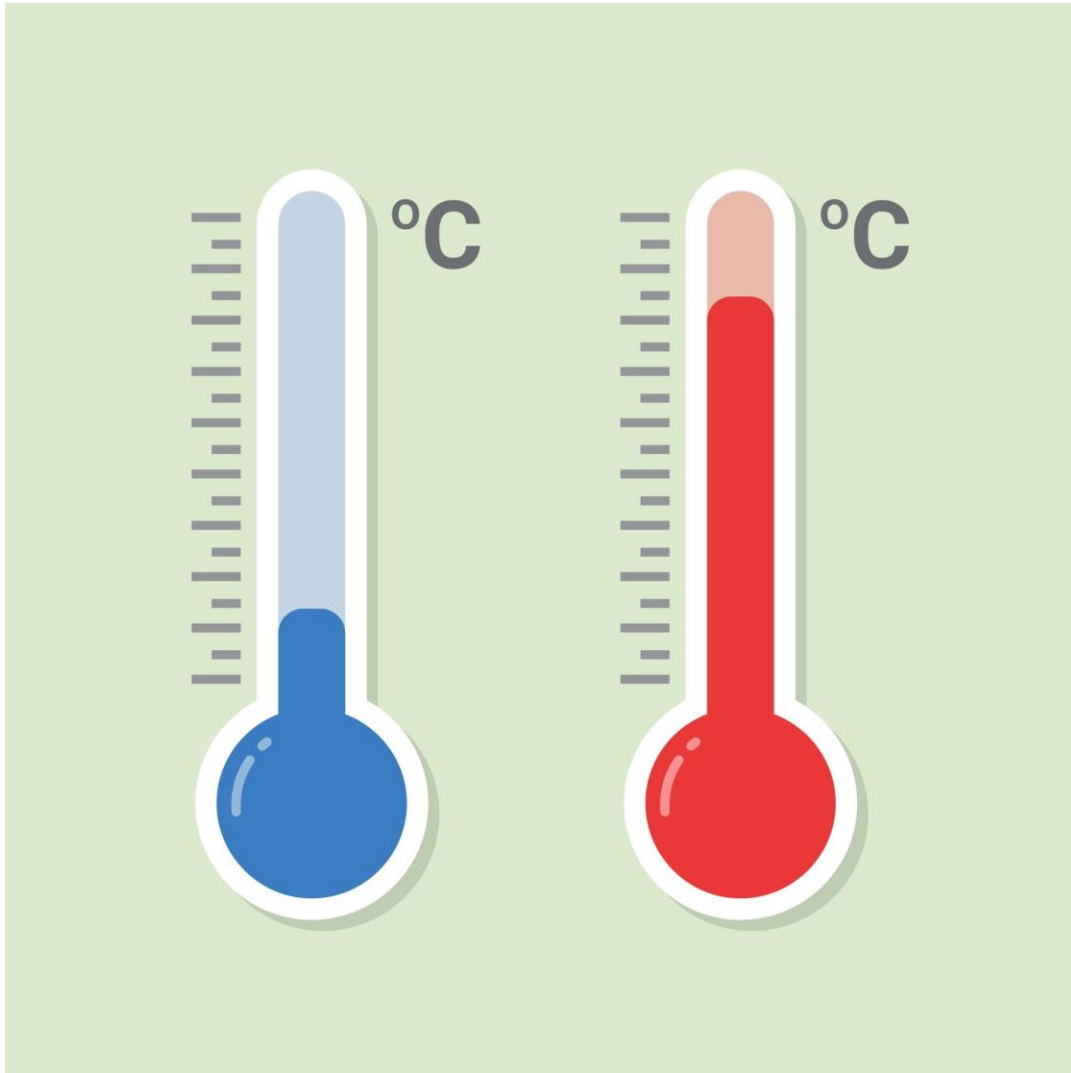
- 1 Oginskij (1768)
- 2 Bug – Pripet (1775)
- 3 Mariinskij (1810)
- 4 Severo-Dvinskij (1829)
- 5 Volga-Don (1952)

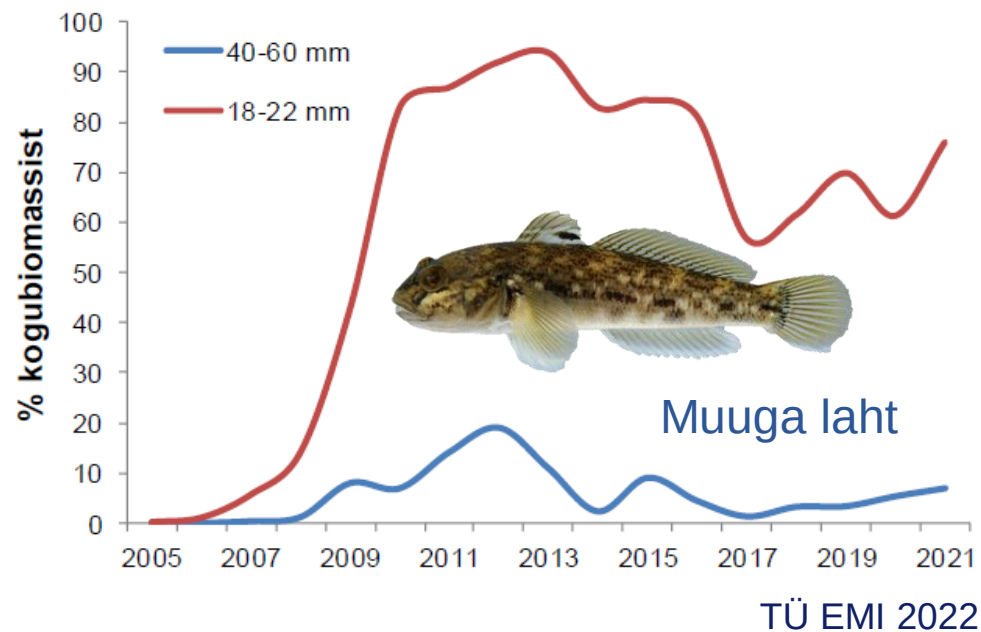
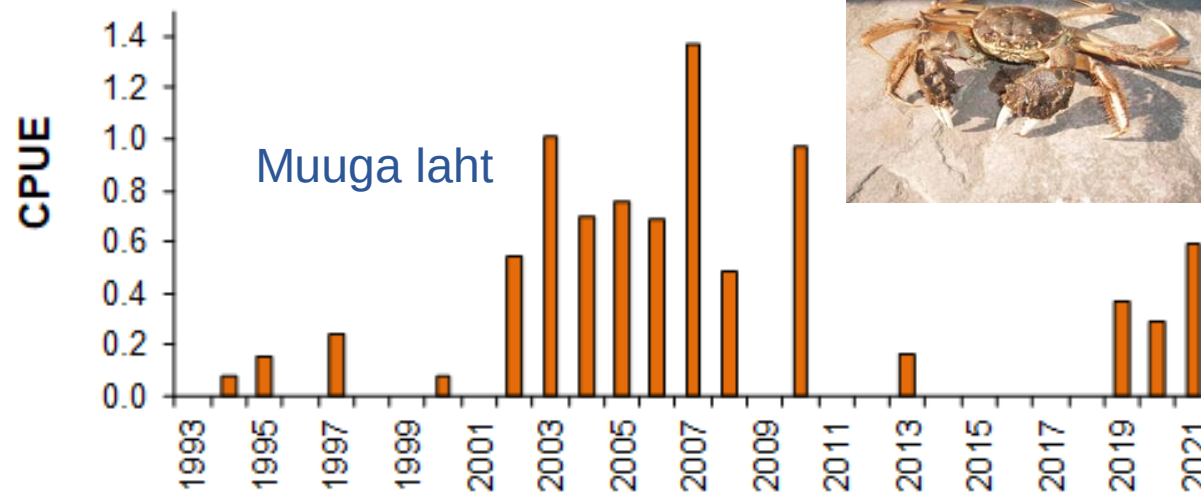
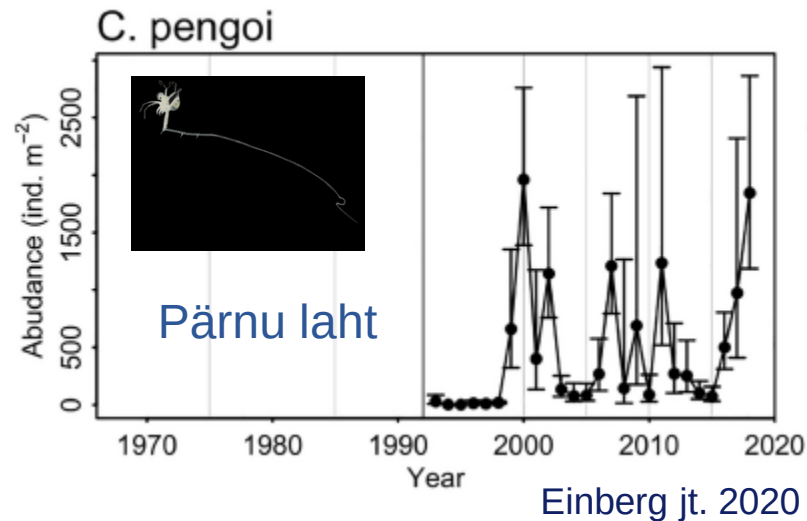
<https://www.suezcanal.gov.eg/English/About/SuezCanal/Pages/CanalCharacteristics.aspx>

Põhilised ellujäämise tingimused

Elujääjad jäävad jäädavalt

Läänemere võõrkalad

Pakslaup

T. Dubrail

Hõbekoger

M. Vetemaa

Vikerforell

<https://bio.edu.ee/loomad/Kalad/ONCMYK2.htm>

tuurad

Промысловые..., 1949

<https://eestikalad.kalateave.ee/desc.php?fid=4200>

Vaikse ookeani lõhilased

PINK SALMON

<https://skyaboveus.com/fishing/How-to-Catch-Pink-Salmon>

on varasemalt asustatud, aga ellu ei ole jäänud ebasobiva keskkonna tõttu

Didemnum vexillum (D. Offer)

Rhopilema nomadica (IOLR, Anon.)

Võõrlik kui töenduslik ressurss

Ümarmudil

H. Ojaveer

Vaikse ookeani auster

S. Gollasch

Hiina villkääpkrabi

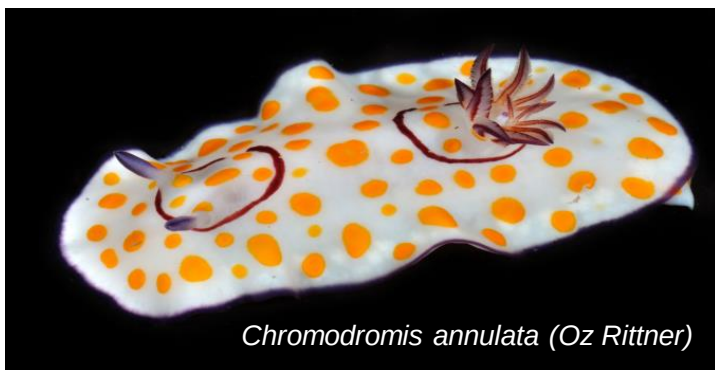

S. Gollasch

Kuningkrabi

http://www.barentsportal.com/barentsportal09/index.php?option=com_content&view=article&id=367&Itemid=268&lang=en

TARTU ÜLIKOOL
Pärnu kolledž

Tänud kuulamast!

TOETAB

Iceland
Liechtenstein
Norway grants